

Trei decenii de la înființarea Teatrului de Stat „Valea Jiului”

Acum treizeci de ani, replicile lui Caragiale luminau rampa teatrului minierilor. *O scrisoare pierdută* a fost prima piesă jucată pe scena din Petroșani. Prin vrednicia unor oameni devotați, generațiile de spectatori au regăsit aici, fiecare, același crez al teatrului; cit de simplu pot rezuma cuvintele o treime de veac de muncă: Teatrul „Valea Jiului” a sărbătorit de curând...

Au fost prezenți, aplauzați, gratificați cu diplome, insigne, plachete, cu un salut cordial, slujitori de ieri și de azi ai Thaliei; au vorbit reprezentanți ai teatrului, ai forurilor de partid și de stat din Petroșani. Deza, Hunedoara, spectatori de diverse vârste și profesii. Cortina s-a ridicat pentru o premieră: *Petru Rareș* de Horia Lovinescu. Participanții la adunarea festivă au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu o telegramă în care, printre altele, se spune: „...vă raportăm că, alături de minerii aducători de lumină din adămurile Văii Jiului, nu preocupăm nici un efort...”

„Un miner declara: „teatrul ne aduce la lumină chipul frumosului și al adevărului”. *A aduce la lumină* — iată o medalie de cuvinte pe care omul de la mina Dilja a dăruit-o teatrului, cunoscându-i bine valoarea. Teatrul — iată o instituție de cultură care își are locul ei printre aducătorii de lumină ai Văii Jiului.

Creația beneficiază, aici, de pe urma lecției de viață din partea celor care sînt, de treizeci de ani, primii ei critici: minerii. În expoziția de afișe și de fotografii din spectacole, deschisă cu acest prilej, mi-a atras atenția o „vitrină a presei”, prin spațiul larg acordat de ziarul local „Steagul roșu” articolelor privitoare la dezvoltarea și înflorirea vieții spirituale în Valea Jiului și printr-un colaj de opinii ale minierilor. Văii, în care, alături de urările cuvenite, stau aprecieri, dar și apeluri la diversificarea repertoriului, la o mai constantă legătură cu „ortacii lumini”. „Iubesc teatrul pentru că mă învață cum să trăiesc”, scrie un șef de brigadă de la Uricani. O femeie pe care am însoțit-o o parte de drum spre munte, vorbind de

una, de alta, nevastă și mamă de mineri din Lupeni, mi-a răspuns la întrebarea (fără vreo legătură cu disecția de pînă atunci): „Știi dumneata ce este acela teatru?”: „Teatrul minierilor”. Nu fusese la nici un spectacol, îi povestiseră bărbatul și fiul căteva, dar, în orice caz, teatrul era ceva foarte precis, era al minierilor, așa cum mina era a lor. Există locuri în care o propoziție exegetică poate fi concurată de o expresie limpede, rostită cu siguranță. Inclini să cred că am trecut printr-un astfel de moment la Petroșani, încercînd să aflu cîte ceva despre teatru, altceva decît poate dezvălui o sărbătorire, o montare specială, o listă repertorială. Mă bucură să pot amuța, în aceste pagini, că stagiunea 1980—1981 a teatrului minierilor se va deschide într-un nou local, plasat în centrul orașului, cu o dotare corespunzătoare. Și cred că am reținut, mai accentuat, argumentul interior al exigenței cu care am privit, de cîteva ani încoace, spectacolele scenei din Petroșani. Pînă la încheierea acestui un teatral, vor mai fi prezentate publicului piese care probează o opțiune programatică: *Mulț zgomot pentru nimic* de Shakespeare, *Belvedere* de Mihai Dușescu, *Năpasta* de Caragiale, *Un individ suspect* de B. Nușici, *Pupăza din tei* după Creangă, *Primăvara, ploile* de Dumitru Dem. Ionașcu și Vasile Mureșan (inechinată împlinirii a 50 de ani de la greva din '29 a minierilor de la Lupeni). Profilul teatrului nu s-a configurat încă pregnant. Colectivul actoricesc resimte nevoia împrăștiării, a întineririi. Dar există reale perspective: dorința de autodepășire, prezența a doi regizori tineri și ambițioși, mutarea sediului „de dincolo de barieră” în centrul civic. Există perspectivele, răspunderea și dorința oamenilor locului, ca Teatrul din Petroșani să se așeze în centrul spiritual al Văii Jiului, precis, aplicat, curajos, așa cum se și cuvine unui teatru al minierilor. Experiența celor treizeci de ani este, în acest sens, o garanție.

Antoaneta C. Jurdache

Craiova:

Zilele I. L. Caragiale

Organizată de A.T.M., de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Dolj și de Teatrul Național din Craiova, cea de-a treia ediție a Zilelor I. L. Caragiale s-a apropiat, anul acesta, de cea ce inițiatorii și organizatorii și-au propus. Sub genericul „Cîntării României”, acțiunea grupează manifestări aparținînd diferitelor genuri de artă, inspirate, într-o formă sau alta, de scrierile lui Caragiale. Astfel, a fost prezentat filmul Inuinite de tăcere, versiune cinematografică a nuvelei

„In vreme de război”, scrierată de regizorul Alexu Visarion. In seria intilnirilor cu spectatori, in sala Liceului de filologie-istorie a avut loc o intilnire cu membrii cercurilor literare din scolile municipiului, iar la Casa de cultura, o intilnire cu artistii amatori din intreprinderile craiovene. Fructuos s-a aratat dialogul cu interpretii spectacolului-compé Da dămunt... mai da dămunt, prezentat de Teatrul popular din Drobeta-Turnu Severin, in regia actorului craiovean Constantin Fugașiu. Dezbaterca a relevat originalitatea formulei scenice, dăruierea și talentul actorilor. A rezultat, firese, că drumul spre reușită pornește de la evitarea unor clișee, a unor procedee uzate din spectacolele profesionistilor.

Colectivele teatrelor profesioniste au participat cu trei reprezentații Caragiale. Teatrul Dramatic din Brașov, cu O serisoare pierdută, in regia lui Mircea Marin, montare ambițioasă, cu iacet noi, derivind dintr-o exegeză teatralogică de sorginte regizorală: trupa din Botosani, cu Năpasta, spectacol de Studio, cu un evident caracter novator (regia, Mihai Velcescu), care, deși inegal, cu unele inadvertențe de structurare scenică și de interpretare, a reținut atenția participanților, critici și spectatori: in sfirșit, teatrul-gazdă, cu O noapte furtunoasă, in regia lui Mircea Cornișteanu. Toate cele trei spectacole și-au meritat locul pe afișul manifestării.

Cu prilejul aniversării centenarului Noptii furtunoase s-a desfășurat și un simpozion, in cadrul căruia au fost susținute opt comunicări. Criticul literar Mihai Ungheanu s-a referit la dificultatea interpretării operei lui Caragiale, parcurgind bibliografia cărților consacrate marelui dramaturg. Un scenariu pe cit de spumos, pe atât de exact, ne-a oferit Valentin Silvestru, intr-o documentată exegeză asupra debutului lui Caragiale și, respectiv, in comentarea traiectoriilor scenice ale Noptii furtunoase. Noi contribuții au adus Al. Ștefănescu („Captivitatea personajelor in Noaptea furtunoasă”), Snecjina Nikolova (secretar literar al Teatrului Dramatic din Vidin — R. P. Bulgaria, cu lucrarea, primită cu interes, „Opera lui Caragiale in Bulgaria”), Alexu Visarion (cu o mărturie de creație privitoare la O noapte furtunoasă, in curs de realizare la Teatrul Giulești), Mircea Cornișteanu (un argument al spectacolului craiovean), conf. dr. Ion Pătrașcu („Versiunile italiene ale pieselor lui Caragiale”), Al. Firescu („Teatrul lui Caragiale pe scena craioveană”).

Proaspăt apărut, volumul „Istoria Teatrului Național din Craiova” (Editura „Serisul românesc”) a fost prezentat intr-un cadru festiu de directorul editurii craiovene, Ilarie Hinoveanu.

Am lăsat la urină menționarea contribuției Societății culturale „I. L. Caragiale”, pentru a sublinia importanța pe care conducerea acesteia (președinte, Mihai Ungheanu: vicepreședinte, Valentin Silvestru) o acordă activității ei viitoare, in viața culturală a țării. La ședința de lucru a societății, s-a lăutărit, printre altele, urgentarea publicării Caietelor „I. L. Caragiale” (in Editura „Serisul românesc”).

Ioan Lazăr

FOTOCRONICĂ

26 martie 1979 — pe frontispiciul Teatrului Mic, dramaturgia românească la loc de cinste...